

Complexnummer: 524216

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

kapel en toegangshek

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

524217, 524218

Woonplaats

Leusden

Gemeente

Leusden

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Bij Hamersveldseweg 51, 3833 GL te Leusden

Complexomschrijving

Inleiding complex

De rooms-katholieke begraafplaats met TOEGANGSHEK en KAPEL is gesitueerd achter (oostzijde) de rooms-katholieke kerk St. Jozef aan de Hamersveldseweg in het centrum van Leusden. De begraafplaats is in 1823 aangelegd nog vóór de bouw van de kerk. Het beslaat een rechthoekig terrein met rechthoekige vakken en rechte paden in oost-west richting. In 1916 zijn op de begraafplaats aan de noordwestzijde een toegangshek in de stijl van Berlage geplaatst en in de zuidoosthoek een neogotische kapel, beide ontworpen door H. Kroes. De uit Amersfoort afkomstige architect Kroes had in de periode 1895 tot 1905 de uit 1840 daterende kerk, verbouwd. Het toegangshek is in 1987 een kwartslag gedraaid, waarbij het hek in een oost-west as van de begraafplaats kwam te staan. De begraafplaats zelf en de kerk vallen buiten de bescherming.

Omschrijving complex

Het complex gesitueerd op de begraafplaats ten oosten van de rooms-katholieke kerk St. Jozef aan de Hamersveldseweg, bestaat uit de volgende onderdelen:

1. toegangshek 2. kapel

Het toegangshek in de stijl van Berlage bevindt zich aan de westzijde van de begraafplaats, links van de hoofdas. Aan het uiteinde van de hoofdas staat aan de zuidoostzijde van de begraafplaats de neogotische kapel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering complex

Het complex is van algemeen belang vanwege de funeraire cultuur- en architectuurhistorisch waardevolle onderdelen, te weten een toegangshek en kapel, beide in 1916 ontworpen door H. Kroes. Het complex is van ensemblewaarde vanwege de ruimtelijke en functionele samenhang met de nabijgelegen rooms-katholieke begraafplaats en de kerk.

Monumentnummer*: 524217

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 december 2001
Kadaster deel/nr	82673/113

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leusden	Leusden	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leusden	links achter kerk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leusden	F			6675

*Omschrijving***

Complexonderdeel 1

Het TOEGANGSHEK gesitueerd aan de westzijde van de begraafplaats bij de rooms-katholieke kerk St. Jozef dateert uit 1916. Het hek in de stijl van Berlage is een ontwerp van de architect H. Kroes. Het hek bestaat uit twee hekpijlers op een vierkant grondplan, waartussen een tweevleugelig, draaibaar spijlenhek is geplaatst. Aan de buitenzijde van de hekpijlers staat een lager spijlenhek. De hekpijlers zijn opgetrokken in gele verblendsteen boven een bredere voet van zwarte verblendsteen. De vier hoeken zijn voorzien van profielstenen tussen rode verblendstenen blokken. De pijlers worden bekroond door een keperboogvormige natuurstenen afdekplaat, waarop parafernalia zijn aangebracht. Op de linker pijler staat aan de buitenzijde een duif met olijftak en aan de zijde van de begraafplaats de letter Omega en op de rechter pijler een pauw en de letter Alpha. Alpha en Omega, de eerste en de laatste letter van het Griekse alfabet zijn symbolisch voor Christus. De duif met olijftak staat voor vrede, de pauw voor onsterfelijkheid of opstanding.

Het tweevleugelig, draaibaar spijlenhek is aan de bovenzijde getoogd. Aan de onderzijde van het hek is tussen de spijlen een tweede rij halfhoge spijlen geplaatst. De spijlen worden bekroond door een vergulde pijlpunt en de middenstijl door een granaatappel.

Het spijlenhek aan weerszijden van de hekpijlers heeft dezelfde keperboogvormige bekroningen boven de verbindingstijlen als de natuurstenen bekroning van de hekpijlers. Dit motief komt ook terug in de bekroning van de pinakels van de kapel op de begraafplaats.

Waardering

Het toegangshek is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een toegangshek in de stijl van Berlage uit 1916 van de architect H. Kroes versierd met christelijke symbolen. Tevens is het hekwerk van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ensemblewaarde vanwege de ruimtelijke en functionele samenhang met de begraafplaats en de aldaar gesitueerde kapel van dezelfde architect.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Toegangshek

Monumentnummer*: 524218

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 december 2001
Kadaster deel/nr	82673/126

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leusden	Leusden	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leusden	op begraafplaats

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leusden	F			6675

*Omschrijving***

Complexonderdeel 2

De KAPEL in neogotische stijl op de rooms-katholieke begraafplaats achter de rooms-katholieke kerk St. Jozef aan de Hamersveldseweg is in 1916 gebouwd naar ontwerp van de architect H. Kroes. De kapel is gesitueerd aan het uiteinde van de hoofd-as in de zuidoosthoek van de begraafplaats. De kapel heeft een grondplan in de vorm van een Grieks kruis en is onderkelderd. Het dak, gedekt met leien in Maasdekking, is samengesteld uit twee elkaar kruisende zadeldaken met op de kruising een dakruiter. Op de vier nokeinden is een zinken kruisbloem geplaatst. De gevels zijn opgetrokken in grauwe baksteen in kruisverband. De vier topgevels worden geflankeerd door een versneden steunbeer die eindigt in een pinakel. De pinakels zijn voorzien van een bekroning met een keperboogvormig ornament vergelijkbaar met die op het toegangshek van de begraafplaats. De voorzijde (westzijde) bevat een grote spitsboogvormige opening voorzien van een omlijsting in rode baksteen. Boven de opening bevindt zich een medaillon met een voorstelling van de verrijzenis van Christus. Rond het medaillon en langs de dakrand is een band van siermetselwerk in rode baksteen aangebracht. Een deels natuurstenen stoep leidt naar de opening, afgesloten door een tweevleugelig, draaibaar ijzeren spijlenhek met aan weerszijden een smal, vast hekwerk. De verbindingsstijlen van het hek worden bekroond door ornamenten in Art Nouveaustijl. De middenstijl is voorzien van een kruis.

De beide zijgevels bevatten een spitsboogvormig venster met natuurstenen tracering en gebrandschilderd glas-in-lood met de symbolen van de Lijdensweg van Christus (Arma Christi). Aan de achterzijde bevindt zich een rechthoekig venster en de deur van de kelder. De kelder is voorzien van een troggewelf.

In het interieur van de kapel is een kruisribgewelf aangebracht, waarvan de ribben samenkomen in een ronde sluitring, die in verbinding staat met een lantaarntje dat binnen de dakruiter op het dak is geplaatst. Het gewelf en de wanden zijn witgepleisterd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

boven een betegelde plint. Lekdorpels en lijsten bij de aanzet van de bogen zijn van geprofileerde baksteen. De vloer bestaat uit eenvoudig terrazzowerk. Tegen de achterwand is in een nis een beeldengroep geplaatst rond een natuurstenen altaartafel. Onder de altaartafel is een voorstelling aangebracht van de hel met verdoemden, erboven een schematisch weergegeven berg met het opschrift "ONTFERMT U MYNER, ONTFERMT U MYNER TEN MINSTE GY MYNE VRIENDEN". Daarboven bevindt zich een calvarievoorstelling - Christus aan het kruis met aan weerszijden Maria en Johannes de Evangelist- geflankeerd door zaligen begeleid door een engel. Het beeldhouwwerk is uitgevoerd in stucwerk.

Waardering

De kapel is van algemeen belang vanwege de funeraire cultuur- en architectuurhistorische waarde als gaaf en karakteristiek voorbeeld van een kapel in neogotische stijl voor een rooms-katholieke begraafplaats in 1916 ontworpen door H. Kroes, alsmede vanwege een beeldengroep in de kapel uit de bouwtijd. Tevens is de kapel van ensemblewaarde in ruimtelijke en functionele samenhang met de begraafplaats en bijbehorend toegangshek, eveneens van H. Kroes.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

Kapel(F1)